

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Tomáše Langáška a Filipa Dienstbiera v právní věci žalobkyně: **Top4side s.r.o.**, sídlem Lidická 700/19, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, sídlem Žerotínovo náměstí 449/3, Brno, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 9. 2019, č. j. JMK 138131/2019, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 7. 2021, č. j. 41 A 83/2019 - 50,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalovaného **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalobkyni **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Řidič dvou vozidel provozovaných žalobkyní (X a XA) dne 10. 12. 2017 v 12.35 hod. a dne 4. 2. 2018 v 14.26 hod. v Židlochovicích na ulici Nádražní 733 překročil nejvyšší povolenou rychlost v obci. V prvním případě byla po odečtení odchylky naměřena rychlost 68 km/h, ve druhém nejméně 59 km/h.

[2] Městský úřad v Židlochovicích (dále jen „městský úřad“) žalobkyni vyzval, aby mu ve stanovené lhůtě sdělila totožnost řidiče, anebo uhradila peněžitou částku dle § 125h odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu). Žalobkyně městskému úřadu k výzvám sdělila, že vozidla měl v rozhodné době v užívání její jednatel Vladimír Juřica. Městský úřad proto jmenovaného předvolal k podání vysvětlení (podáním ze dne 19. 4. 2018, č. j. 100010/2018). V předvolání uvedl, že podání vysvětlení lze učinit také písemně

na adresu správního orgánu. Jednatel žalobkyně reagoval na předvolání písemným podáním, v němž uvedl, že měl vozidla v osobním užívání, avšak není si vědom toho, že by se dopustil vytýkaných přestupků. Doplnil, že pokud se tak stalo, a dopustil se protiprávního jednání, za své jednání se omlouvá a lituje toho. Městský úřad následně jednatele žalobkyně podáním ze dne 2. 8. 2018, č. j. OD/100010/2018, vyzval k doplnění sdělení, zda vozidla řídil, na které již jednatel žalobkyně nereagoval.

[3] Rozhodnutím ze dne 13. 8. 2018, č. j. 100010/2018, městský úřad uznal žalobkyni vinnou ze spáchání přestupků provozovatele vozidel dle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu, za což jí uložil pokutu ve výši 1 500 Kč a náhradu nákladů řízení ve výši 1 000 Kč. Žalobkyně podala proti rozhodnutí městského úřadu odvolání, které žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl a prvostupňové rozhodnutí městského úřadu potvrdil.

[4] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou, které Krajský soud v Brně v záhlaví označeným rozsudkem vyhověl, rozhodnutí správních orgánů obou stupňů zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Krajský soud dospěl k závěru, že v daném případě došlo k porušení § 125f odst. 5 písm. a) zákona o silničním provozu, neboť nebyly naplněny podmínky pro zahájení řízení s žalobkyní coby provozovatelkou vozidel. Krajský soud s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2014, č. j. 1 As 131/2014 - 45, připomněl, že uvedené ustanovení zákona o silničním provozu vyjadřuje subsidiaritu odpovědnosti za přestupek provozovatele vozidla vůči odpovědnosti řidiče za přestupek. Správní orgán je tedy povinen pokusit se zjistit totožnost skutečného pachatele přestupku, než přistoupí k zahájení řízení s provozovatelem vozidla. Obvyklým krokem je výzva provozovateli vozidla k označení řidiče, který vozidlo řídil v době spáchání přestupku. Dle krajského soudu však z judikatury zároveň vyplývá, že pouhé označení řidiče provozovatelem nepostačuje k zahájení řízení proti řidiči. Správní orgán je následně povinen vyzvat označenou osobu k podání vysvětlení. Krajský soud měl za to, že v nyní souzeném případě byla situace obdobná jako ve věci řešené Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 2 As 293/2018. Žalobkyně městskému úřadu sdělila, že vozidla v rozhodné době užíval její jednatel, který tuto skutečnost následně písemně potvrdil. Nebyl tedy důvod pochybovat o věrohodnosti jeho sdělení. Dle krajského soudu pro zahájení řízení o přestupku (zde řízení o dvou přestupcích) postačovalo, že správní orgán disponoval informacemi, které nasvědčovaly jejich spáchání konkrétní osobou. Je pravda, že jednatel žalobkyně v písemném vyjádření výslovně nezmínil, že vozidla v rozhodné době řídil, nicméně zjištění těchto skutečností mohlo být předmětem následně vedeného správního řízení. Dle krajského soudu zároveň nebylo rozhodující, že jednatel žalobkyně v podání vysvětlení uvedl, že si není vědom spáchání přestupků. Posouzení viny je předmětem správního řízení.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalobkyně

[5] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, v níž namítl, že se žalobkyně a její jednatel s největší pravděpodobností dopouštějí obstrukčního jednání. Stěžovatel poukázal na skutečnost, že jednatel žalobkyně nejdříve sám sebe označil za pachatele přestupku, aby vzápětí jako fyzická osoba popřel,

pokračování

že se protiprávního jednání dopustil. Tento závěr potvrzuje také podání doručené správnímu orgánu dne 2. 5. 2019, v němž žalobkyně uvedla, že v rozhodných dnech s určitostí vozidlo řídit nemohla, neboť se na místě vůbec nenacházela. Stěžovatel toto podání pokládal za účelové a zároveň doplnil, že zahájení řízení o přestupku s jednatelem žalobkyně bylo předem odsouzeno k nezdaru.

[6] Dle stěžovatele krajský soud opomněl ve věci aplikovat závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2021, č. j. 6 As 49/2021 - 20, v němž byla řešena situace, kdy správní orgán vyzval provozovatele k označení řidiče, který označil (podobně jako v nyní posuzovaném případě) svou jednatelku. Jednatelka společnosti se následně k podání vysvětlení nedostavila, ani se k věci nevyjádřila. Za dané situace Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že podnikání dalších kroků za účelem zjištění řidiče by bylo nadbytečné, a tedy ani nebylo na místě s uvedenou osobou jako s případným řidičem zahajovat správní řízení. Stěžovatel připustil, že se výše uvedený rozsudek od nyní souzené věci částečně odlišuje, jelikož jednatel žalobkyně na výzvu správního orgánu písemně reagoval. V učiněném podání však fakticky popřel, že se přestupků dopustil.

[7] Nelze odhlížet ani od toho, že obecný zmocněnec žalobkyně opakovaně vystupuje ve správních řízeních pod hlavičkou nejrůznějších subjektů a běžně používá k hájení zájmů svých klientů v přestupkových řízeních nejrůznější obstrukční praktiky, které krajský soud bez jakéhokoli podrobnějšího zdůvodnění aproboval. Některé z těchto praktik dokonce Nejvyšší správní soud označil za „hyenismus“ (viz rozsudek ze dne 16. 6. 2016, č. j. 6 As 73/2016 - 40).

[8] Žalobkyně práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužila.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Podle § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věci, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[10] Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti podávané žalovaným správním orgánem Nejvyšší správní soud vymezil již v rozsudku ze dne 30. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 - 59, č. 1143/2007 Sb. NSS, ze kterého vyplývá, že kasační stížnost lze považovat za přijatelnou, „pokud by bylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného nebo procesního práva, případně pokud by krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu“. Tato kritéria se uplatní též po novelizaci soudního řádu správního, jež institut nepřijatelnosti kasační stížnosti rozšířila z věcí mezinárodní ochrany na všechny věci, ve kterých před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28, č. 4219/2021 Sb. NSS).

[11] Nejvyšší správní soud se ve své judikatuře opakovaně zabýval tím, co lze považovat za nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku ve smyslu § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu. V rozsudku ze dne 22. 10. 2015, č. j. 8 As 110/2015 - 46, v této

souvislosti konstatoval (viz bod [18]), že by „šlo proti smyslu úpravy správního deliktu (nyní přestupku) provozovatele vozidla vyžadovat po správních orgánech rozsáhlé kroky směřující k určení totožnosti přestupce, nemají-li pro takové zjištění potřebné indicie a případné označení řidiče provozovatelem vozidla k výzvě podle § 125h odst. 6 zákona o silničním provozu zjevně nevede, resp. nemůže vést k nalezení a usvědčení pachatele přestupku“. Nejvyšší správní soud zdůraznil primární odpovědnost řidiče vozidla, neboť „budou-li mít správní orgány (ať již na základě označení řidiče provozovatelem vozidla nebo na základě jiných skutkových okolností) reálnou příležitost zjistit přestupce, musí se o to pokusit“. Platí, že až v případě, kdy nelze skutečného řidiče jako pachatele dopravního přestupku na základě získaných důkazů či indicií zjistit a vést přestupkové řízení proti němu, nese odpovědnost za přestupek provozovatel vozidla, který nezajistil dodržování zákonem uložených povinností řidičem (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2014, č. j. 1 As 131/2014 - 45, bod [22]).

[12] Úvahy týkající se nezbytných kroků, které musí správní orgán podniknout ke zjištění pachatele přestupku, Nejvyšší správní soud podrobně rozvedl v rozsudku ze dne 9. 10. 2019, č. j. 2 As 346/2018 - 22, v němž upozornil na nutnost individuálního posuzování s ohledem na konkrétní okolnosti řešených případů (bod [11]), a popsal základní možné situace odvíjející se od konkrétního jednání provozovatele vozidla. První okruh případů pojednává o „kategorii těch provozovatelů vozidla, kteří na výzvu správního orgánu vůbec neuvedou konkrétního přestupce, případně o něm nesdělí dostatečné množství osobních údajů, aby jej bylo možné identifikovat a kontaktovat; provozovatel totiž musí poskytnout alespoň takové informace, jejichž znalost je nezbytná pro vyhledání dané osoby v příslušných evidencích správních orgánů“, případně provozovatel vozidla určité informace poskytne, avšak správní orgán zjistí, „že žádná osoba se sdělenými identifikačními údaji neexistuje (čili by bylo zjevné, že provozovatelem vozidla poskytnuté informace jsou smyšlené, resp. falešné)“. V takových případech již správní orgán nemusí činit další úkony ke zjištění pachatele přestupku (bod [12]). V rámci druhého okruhu případů se jedná o „kategorii provozovatelů vozidla, kteří (...) správnímu orgánu poskytnou dostatečné množství identifikačních údajů, na jejichž základě správní orgán sděleného řidiče vyzve k podání vysvětlení. Pakliže tento nikterak nereaguje, je třeba zohlednit další skutkové okolnosti, aby bylo možné uzavřít, zda byla činnost ze strany správního orgánu dostatečná, a představovala tak provedení nezbytných úkonů. Především je třeba velmi důsledně odlišovat případy, které prokazatelně naplňují znaky obstrukčního jednání ze strany provozovatele vozidla, resp. jeho opakovaně takto jednajících zástupců“ (pozn.: zvýraznění podtržením doplnil Nejvyšší správní soud).

[13] Krajský soud nepochybil v závěru, že žalovaný v rozporu se shora citovanou judikaturou porušil § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu, jelikož neučinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku, ačkoli disponoval dostatkem indicií, aby proti jednateli žalobkyně zahájil správní řízení. Žalobkyně označila za řidiče vozidla svého jednatele, který se k předvolání městského úřadu k podání vysvětlení písemně vyjádřil následovně: „K tomuto předvolání uvádím, že jsem měl vozidla v užívání já, Vladimír Juřica, osobně. Nejsem si však vědom toho, že bych se dopustil přestupku. Pokud jsem se dopustil protiprávního jednání, tak se za to velice omlouvám a upřímně toho lituji.“ Z citovaného vyjádření nelze vyvodit závěr (prezentovaný stěžovatelem), že by jednatel žalobkyně spáchání přestupků popřel. Městský úřad tak disponoval dostatkem údajů

pokračování

o možném pachateli přestupků, s nímž mohl zahájit správní řízení a v němž mohl rozhodnout (v souladu s principem materiální pravdy) o naplnění skutkové podstaty řešených přestupků spočívajících v překročení nejvyšší povolené rychlosti v obci.

[14] Ke stěžovatelem poukazovanému rozsudku č. j. 6 As 49/2021 - 20 Nejvyšší správní soud uvádí, že není vzhledem ke skutkovým odlišnostem přílehlavý na nyní souzený případ. Ve věci sp. zn. 6 As 49/2021 byla zásadní skutečnost, že jednatelka, kterou společnost provozující vozidlo označila jako řidičku, se následně k věci samé vůbec nevyjádřila. Správní orgán tedy neměl žádné jiné podklady pro zjištění totožnosti řidiče, který spáchal přestupek, a v souladu s § 76 odst. 1 písm. k) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, proto věc odložil a zahájil správní řízení s provozovatelem vozidla. V nyní posuzované věci, jak bylo uvedeno výše, však byly skutkové okolnosti odlišné. Krajský soud pak s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2020, č. j. 2 As 293/2018 - 25, připomněl, že ze strany řidiče označeného provozovatelem vozidla nemusí pro účely zahájení správního řízení dojít k doznání viny. Postačuje existence okolností svědčících o tom, že se označený řidič mohl spáchaného přestupku dopustit. K těmto závěrům Nejvyšší správní soud dospěl opakovaně též v rozsudcích ze dne 9. 12. 2020, č. j. 2 As 303/2020 - 28, ze dne 19. 11. 2021, č. j. 8 As 222/2019 - 67, ze dne 25. 3. 2020, č. j. 9 As 311/2018 - 31, nebo ze dne 13. 1. 2020, č. j. 9 As 260/2018 - 21.

[15] Z důvodů uvedených výše Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele odmítl podle § 104a s. ř. s. pro nepřijatelnost, neboť dospěl k závěru, že krajský soud v souzené věci nepochybil při výkladu hmotného ani procesního práva.

[16] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Ačkoli byla kasační stížnost odmítnuta, což je situace, na kterou obecně pamatuje § 60 odst. 3 s. ř. s., k odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS), a proto je na místě rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci (viz již citované usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 83/2021 - 28). Žalovaný (stěžovatel) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšné žalobkyni v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly, náhrada nákladů řízení se jí tudíž nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. září 2022

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu